

PIĘKNEGO SŁOŃCA I POGODY DUCHA ŻYCZYMY NA WAKACJE

ZUCH MISTRZYNI

BIULETYN METODYCZNY GŁÓWNEJ KWATERY HARCEREK

ROK IV

Kraków, czerwiec 1993

Nr 6 (40)

LATO - BEZ PRZERWY W ZUCHOWANIU!

*Lato, lato - wakacje -
kojarzy się z kaniką,
wyjazdami, wczasami.
Jeśli udało się Wam zorganizować kolonię zuchową - to koczność z gromadą zuchów nie została przerwana. Ale jeśli to się nie udało? To może uda się zrobić półkolonię (zwaną od pewnego czasu NAŁem - nieobozową akcją letnią)? Wszystko, cała nasza idea zuchowania przemawia za tym, żeby nie rezygnować latem z pracy z zuchami. Tym bardziej, że spora grupa naszych zuchów nie wyjedzie na „wczasy”, nie mają rodzin na wsi, albo po prostu nie stać ich rodziców na organizację atrakcyjnego lata swoim dzieciom. Potrzebny jest nasz „program na lato”, na utrzymywanie kontaktu letniego z zuchami Waszej gromady i ZUCHOWE SPOTKANIA POD CHMURKĄ. Pomyślcie!*

DZIŚ O WIZYTACJACH NA KOLONIACH ZUCHOWYCH

archiwum
harcerskie.pl

DRUHO HUFLOWI DRUHO HUFLOWI

Wielkimi milowymi krokami zbliża się lato, każdy oczekuje przynieszonego przez nie wytchnienia, odpoczynku, radości. Ty pewnie też - albo prowadzisz obóz, kolonię, albo może kurs. Jedno jest oczywiste - napewno między plan swoich wakacji starasz się wkomponować WIZYTY - ODWIEDZINY (wizytacje) na obozach czy koloniach Twoich drużyn i gromad. Dlatego chcę dziś podpowiedzieć Ci na co zwracać należy uwagę odwiedzając KOLONIE ZUCHOWE.

Podstawą jest ATMOSEFERA - ta którą tworzy kadra i jej stosunek do zuchów, wymyślona i realizowana tabuła kolonii (zwyczaj, obrzęd, tajemnica, stroje, nazewnictwo, wystroj sal, okazyj szóstek - i to wszystko zrozumiałe, zaakceptowane przez zuchy; wszak nie ma na kolonii druha i drużny, ale jest „wielki wódz” lub „Doktor Dolittle”, „Admirał” itd.).

Potem dopiero wchodząc do budynku (na statek czy do stacji badawczej) lub na teren wioski indiańskiej) oglądam majsterki, kąciak piosenki, zapły na liście spraw i widzę ile z tego robiły zuchy, może nieudolnie - ale osobiście.

Zwracam uwagę na porządek i dyscyplinę (BHP), a zwłaszcza:

- czystość terenu, porządek w salach, trzymanie rzeczy osobistych
- czystość urządzeń sanitarnych, (WC, umywalki, natrysk)
- znajomość i przestrzeganie regulaminów kolonii
- umundurowanie (ubranie) kadry i zuchów
- dzienna warta zuchów „dobać o budynek, przydział prac czystościowych dla szóstek, udział zuchów w pracach gospodarstwa kolonijnego, np. obrabianie ziemniaków, czystość w jadalni, dbałość o sprzęt sportowy, kanadyjki „służba”
- bezpieczeństwo - obecność kadry przy zuchach

Uczestnicząc w zajęciach - obserwuję:

- wykorzystanie bogactwa form pracy i logicznego ciągu zabawy
- czy każdy zuch zdobywa sprawność (rozwoj jego indywidualnych cech, elementy wymagań gwiazdkowych)
- inwencje zuchów i umiejętności wychowawcze kadry (KRAĞ RADY, praca „oplekuna” z szóstką, gromadą), odpowiedzialność, rozważa, podział pracy, a tym samym
- realizacja planu kolonii (praca z Prawem Zucha)

Dopiero kiedy to wszystko widziałam, przeprowadziłam wiele rozmów

- „przy okazji” z zuchami, z kadra, muszę również zobaczyć DOKUMENTACJĘ:
- zatwierdzony plan pracy kolonii, arkusz lokalizacyjny (zgoda na lokalizację), polisa PZU, karty zdrowia (lekarski, zgoda rodziców), biblioteczka „Worek z tworzywem”
- książka pracy - ewidencja (systematyczność i dokładność wpisów, zwłaszcza planu dnia i realizacji, decyzji Kręgu Rady)
- ewidencja przyznanych sprawności
- kronika kolonii
- prawidłowość prowadzenia spraw finansowo-gospodarczych

Czas na podsumowanie - na ROZMOWĘ w komendantkę, na życiową radę, na Twoją pomoc, a nie na punktowanie pośpiechu i braków. „Wizytacje” nie powinno się bać, trzeba jej oczekiwać, żeby się pochwalić osiągnięciami, tym co najlepsze (więc pamiętaj o pochwaleniu!).

Pamiętam z czasów mojego wizytowania, jakim zaskoczeniem dla Rady Kolonii Indiańskiej było pojawienie się w środku dnia pod obrzędowym polem, w strzeżonej wiosce indiańskiej, wódza innego plemienia (miatam strój), który na dodatek mówił jakimś innym językiem i kocznie czegoś się domagał (zuchy wszystko biorą za dobrą monetę).

Albo innym razem sakramentalne pytanie kadry „Skąd drużna to wie?”, kiedy „po przyjechaniu na wizytację” opowiadałam co dobre i złego zobaczyłam w przedpołudniowych zajęciach nad rzeką, czy we wsi. O! po prostu obserwowałam zuchy i nawet rozmawiałam z nimi, a one myślały, że jestem czasowiczką.

Postarajcie się, proszę, wczuć się w atmosferę obrzędowości kolonii. Bądźcie osobami, które życzyliście obserwują i doradzają co zmienić żeby było lepiej, ciekawiej, bezpieczniej. Bądźcie tymi, którymi można swobodnie opowiedzieć o problemach na koloniach.

Wszak jesteście siostrą / bratem komendantki (a) kolonii.

Chujcie w uśmiechu
Witkowska

**ZABEZPIECZ SOBIE CIĄGŁOŚĆ DOSTAWY NASZEGO MIESIĘCZNIKA,
ZAPRENUMERUJ „ZUCHMISTRZYNIĘ”!**
PRENUMERATA na II pól. 1983 z przesyłką - 24.000.- zł (przez hufiec taniej)
Adres kontaktowy: Wiesława Stojek, ul. Krowoderska 68/5a, 31-138 Kraków

Czuwajcie w uśmiechu!

Hasło to wymyśliła Wiesia. Pojawia się w „Zuchmistrzynie”, kiedy coś szczególnego ma Druhnom do powiedzenia. To nie tylko taki piękny zwrot retoryczny. Tkwí w nim niebagatelny ładunek refleksyjny.

Bo co to znaczy? Życzenie pogody? Czy chodzi o gotowość uśmiechnięcia się z rzuczonego żartu, komicznej sytuacji, czy - brzo! Boże - z czyjegós potknięcia?

Czy tu chodzi o dobre samopoczucie, bo mam czyste ubranie i ręce, porządek wokół siebie, materialny dostatek...

Tak, ale...

Ale jasny, miły uśmiech rodzi się na gruncie komfortu duchowego, co wymaga szczególnego czuwania nad swoim postępowaniem. Wymaga wyposażenia we wrażliwość sumienia, przestrzegania wartości, które najkrócej i najbardziej zostały ujęte w Dekalogu. Nie można wyposażać się w komfort duchowy „na chwilę”, złudną swobodę używania (carpe diem - chwytaj dzień), bo to jest brzemienne w dyskomfort sumienia i - znika uśmiech, przychodzi przynębenie. A więc wymóg czuwania nad mądrym postępowaniem. No więc...?

Całe lato - czuwajcie w uśmiechu!

Lutar

NOTKA HISTORYCZNA O KOLONIACH

Dziecięce kolonie letnie liczą w Polsce ponad 100 lat! A zaczęło się to tak: W roku 1876 pastor Bion wywózł w góry szwajcarskie gromadę 60 dzieci, co odbiło się echem po całym świecie. Po pięciu latach Francja, Włochy, Skandynawia, Dania, Austria, Niemcy i Polska rozpoczęły organizację takich kolonii. W 1881 roku powstało w Warszawie Towarzystwo Kolonii Letnich pod kierownictwem dra S. Markiewicza i Friezeego. Potem w ślady ich poszło Poznańskie i Małopolska, a następnie Śląsk, gdzie tuż przed wojną koloniami objęto 22 % dzieci. W roku 1937 w Polsce z kolonii letnich i obozów dzieci w wieku od 3 - 18 lat skorzystało 418.000 dzieci. W roku 1946 na kolonie i obozy wyjechało 900.000 dzieci, ale wkrótce liczba ta zaczęła maleć...

Równocześnie z rozwojem akcji kolonijnych - organizowano półkolonie letnie (w typie obecnego NAL), do których zaliczano również letnie dziecińce dla dzieci wsi w czasie wzmożonej pracy rodziców w polu. Wiele w tym zakresie zrobili harcerki. W roku 1946 w ówczesnym, większym niż dzisiejsze, województwie krakowskim prowadzono 818 dziecińców!

Największą jednak uwagę władz oświatowych i harcersstwa skupiono na organizacji obozów harcerskich i kolonii zuchowych, ze względu na doceniany program wychowawczy (władze oświatowe) i podsumowanie całorocznej pracy drużyny czy gromady (władze harcerskie). Przejścia obozowe i kolonijne były doskonałym społem gromad i drużyn, po latach wspominanych na spotkaniach seniorów i w licznych publikacjach.

4

Patyk

KSIĘŻNICZKA I RYCERZ

Pod takim tytułem Referat Zuchowy Hułca Podhale w Stanach Zjednoczonych opracował sprawności i bogaty materiał programowo-melodyczny. Jest rzeczą zrozumiałą, że dla dzieci Polonii Amerykańskiej pogłębienie w tak atrakcyjny sposób znajomości historii ojczystego kraju ma kapitalne znaczenie. Dla nas w Kraju jest to wspaniały materiał inspirowany cykli zabaw zuchowych, dlatego postaramy się we fragmentach udostępnić Czytelnikom „Zuchmistrzynie”. Daś fragment pierwszy, (réd.)

Wymagania na sprawność:

RYCERZ

1. Zuch jest odważny i zawsze mówi prawdę.
2. Zuch wymyślił i wykona jakiś dobry uczynek zbiorowy i oodzień stara się pomagać starszym i słabym.
3. Zuch opowie o rycerzach, o ich glemkach, o tym jak żył, wojował, jak urządził tumieje, jakie mieli prawa.
4. Zuch zna kilka legend o rycerzach i jedną opowie.
5. Zuch sam lub z pomocą zrobi hełm, miecz i tarczę, oraz wspólnie ze szóstką przygotowuje stroje i proporce do tumieju.
6. Zuch jest sprawny w rzucaniu do celu, w wysiagach w zbroi, w utrzymaniu równowagi i w skokach oraz w chodzeniu po równej linii z zawiązanymi oczyma.
7. Zuch ładnie śpiewa pieśni rycerskie z gromadą. Zuch umie i nie boi się sam zaśpiewać 3 piosenki zuchowe. Zuch zna hasła rycerskie i chętnie je wykorzystuje.
8. Zuch weźmie udział w Wielkim Tumieju Rycerskim w Dniu Zucha.

KSIĘŻNICZKA

1. Zuch dziewczynka jest odważna i prawdomówna.
2. Zuch dziewczynka nie myśli tylko o sobie, ale stara się pomagać innym. Codziennie robi dobry uczynek.
3. Zuch dziewczynka wie, że Księżniczki polskie dbały o swą Ojczyznę i broniły swych podwładnych od wrogów Polski. Wie, jak wyglądał dwór królewski i zna zwyczaj średniowiecza.
4. Zuch dziewczynka zna kilka legend o polskich księżniczkach i jedną sama opowie.
5. Zuch dziewczynka jest sprawną fizycznie. Nie boi się brać udziału w grach i zawodach na równi z chłopcami. Umie rzucać do celu, skakać, biegać i utrzymać równowagę.
6. Zuch dziewczynka umie wyszywać na tamborku, zna się na strojach średniowiecznych i sama, lub z pomocą zrobi nakrycie na głowę z welonem. Wraz z szóstką przygotowuje dekoracje do tumieju.
7. Zuch dziewczynka śpiewa ładnie i chętnie piosenki z gromadą. Sama umie zaśpiewać 3 piosenki zuchowe.
8. Zuch dziewczynka wzięła udział w Wielkim Tumieju Rycerskim w Dniu Zucha

5

OBRRĘDY WIELKIE

Do obrzędów wielkich w tej sprawności zaliczamy dwie ważne uroczystości.

1. Przyjęcie do dworu Królowej.

Zuchy zostają uroczystie zaproszone przez Drużynową (Królową) na uroczystość przyjęcia do dworu. Można wypisać każdej dziewczynie osobiste zaproszenie lub z wieką pompką i parą dać ogłosić całej gromadzie. W wyznaczony dzień Królowa powinna przyjść w pięknym stroju i z berłem (konieczne berło). Po uroczystym rozpoczęciu obrzędu hasłami, okrzykami i piosenką każda przyszła księżniczka przedstawi się głębokim ukłonem Królowej o to zapytuje czy chce zostać jej Dwórką. Królowa lub jej Mistrz Ceremonii głośno odczytuje prawa Dwórkę i upomina Dwórkę, że muszą być posłuszne prawu i zawsze chętnie służyć Królowej. Po uro-

czystym przyrzeczeniu tego, Królowa każda Dwórkę dotyka berłem i przyjmuje ją do Dworu. Jeżeli jest dużo zuchów, można wspólnie zapytać i wspólnie przyjąć:

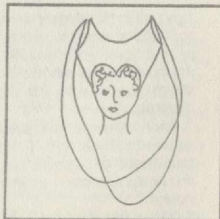
„Czy napewno i całym sercem chcesz mi służyć?”

„Tak, Miłośnica Pani!”

„A więc, w dniu dzisiejszym Anno Domini..... przyjmuję was na swój Dwór, gdzie z pomocą Boga będę was kształcić na prawe Księżniczki.”

2. Pasowanie na Rycerza.

Gdy Drużynowa lub Wódz uzna, że zuch gotowym jest aby być pasowanym na Rycerza, oznajmi to z wielkim przejęciem. Można kandydatów (głemków) wprowadzić ogłoszeniem trąbki lub z werblami. Może przybiec Paź z wielkim arkuszem, na którym wypisane są imiona (naturalnie te obrzędowe) zuchów i które będą uroczystie odczytane. Następnie wyznaczamy Wielki Dzień Pasowania i wspólnie planujemy uroczystość. Zapraszamy rodziców, sąsiadką gromadę itp. Oto opis Pasowania: (skrót red.Z.)

„W czasie tego obrzędu młody wojownik otrzymywał jako symbol osobiste ostrzy i pas z zawieszonym mieczem, a także uderzenie płazem miecza po ramieniu. Towa-rzyszyły temu słowa „znieś w pokazie ten czas, ale już żadnego więcej”.

6

GRY I ZABAWY DO SPRAWNOŚCI KSIĘŻNICZKI I RYCERZA

1. STRZAŁ DO TARCZY

Przybory: patyk dł. 2 m, tarcza.

Przebieg: Zawodnik staje na starcie, trzymając oburącz patyk. Tarcza zawieszona jest na wysokości oczu. Zawodnikowi zawiązuje się oczy, na sygnał zmierza do tarczy i stara się trafić w środek.

Punktacja: ilość punktów trafionych do tarczy.

2. TRAFIONY PATYK

Przybory: patyk długości 80 cm.

Przebieg: Zawodnik ustawia pionowo kij na jednym palcu i balansując nim przechodzi po wyznaczonej trasie.

Punktacja: czas, punkty karne za upadek kija.

3. DO BRAMKI „PO OMACKU”

Przybory: 2 kije dł. ok. 1 m (można zastąpić krzesłami na sali)

Przebieg: Dwa kije wbijamy w ziemię, a potem z odległości 5 kroków zawodnik idzie z zawiązanymi oczami tak, aby przejść przez bramkę i nie dotknąć żadnego kija.

Punktacja: za przejście 1 pkt.

4. WYŚCIG Z PUSZKĄ

Przybory: patyk dł. 1 m, puszka po konserwie.

Przebieg: Zawodnik na starcie kładzie przed sobą puszkę, na sygnał stara się ją dotoczyć przy użyciu patyka do meły. Konkurencję kończy podnosząc do góry puszkę na patyku, którym ją toczył (podnoszenie puszki bez pomocy rąk).

Punktacja: uzyskany czas.

5. NIE POZWALAM ŚMIEIĆ

Przybory: dwie gazety, dwie kulki z papieru, dwie pokrywy

Przebieg: W grze bierze udział dwóch zuchów. Każdy otrzymuje gazetę zwinęty w rulon, dużą pokrywę od garnka i zwinęty w kulkę kawałek papieru. Zawodnicy trzymają pokrywę za ucho (jak tarczę) płasko i kładą na odwrotnej stronie kulkę z papieru. Zadaniem każdego z nich jest strącenie rulonem kulki papieru przeciwnika z jego tarczy na podłogę. Uważać jednak należy, by przeciwnik nie zrucił naszego papieru.

Punktacja: Przegrzwa zawodnik, który pierwszy 3 razy na 5 podejść pozwoli sobie strącić papier z pokrywy.

6. BIEG W ZBRÓI

Przybory: broje mogą być prowizoryczne, np. sweter, gamek na głowę, patyk do ręki, pokrywka)

Przebieg: Wyznaczamy start i mełą odległe od siebie o 20 metrów. Zuchy - Rycerze stoją w rzędzie na starcie. Na mecie poukładane są broje. Na sygnał woda, zuchy biegną do meły, szybko nakładają na siebie broje i wracają na start.

Punktacja: Wygrywa zuch, który najsprawniej i najszybciej to zrobi. Można współzawodniczyć szóstkami.

7. WYŚCIGI KONNE

Przybory: prowizoryczne konie, np. tuby po materiałach, kije lub parasole

głową konia można zrobić ze starego buta itp., dwie przeszkody, np. „stru-

7

myk lub „rów” (dwie linie narysowane na ziemi odległe od siebie 70-100 cm) i „plotek” (jakas ławeczka lub niski sznurzek).

Przebieg: Wyznaczamy start i meta, przygotowujemy przeszkody. Na sygnał zuchy odbywają bieg z przeszkodami na swoich koniach, muszą przekroczyć „sturmyk” lub „rów” oraz „plotek”.

Punktacja: Najszybszy zuch wygrywa.

8. WALKA O SZTANDAR

Przybory: sztandar, kawalek włóczki dla każdego zucha.

Przebieg: Zuchy stoją w dwóch szeregach. W każdym szeregu chłopcy są ponumerowani w ten sposób, że każdy numer w jednym szeregu ma swego odpowiednika w drugim szeregu. Jeden zuch Polacy, drugi zaś Turcy. W jednej trzeciej odległości od Polaków ustawiamy sztandar. Wywołujemy na wyrwyki numery. Oznaczeni nimi wybiegają z szeregów z tym, że „Polacy” próbują porwać sztandar i wrócić z nim do swoich, zaś „Turcy” starają się złapać „Polaków” przez zerwanie włóczki z ramienia. Nieschwytany zabiera „wroga” do niewoli, natomiast złapani zostaje jeńcem. Co jakiś czas zmieniamy role.

Punktacja: Liczymy po punkcie za każdego jeńcę i 10 punktów za zdobycie sztandaru.

9. RZUTY

Rycerze wyrabiają sobie oko i rękę łożąc zuchy wszelkiego rodzaju, jak:

a) kamieniem do dołka (oko średnicy 3 m odległego o 10 m)

b) szyszkami od drzewa lub na słoń, sturmykami, zwiniętymi skarpetkami do słupa.
c) kółkiem do celu (z odległości 5 kroków staramy się narzucić kółko na bu-

telkę).

d) strącanie kamienia lub innego obiektu z wierzchołka kija lub drabinki itp.

10. POJEDYŃKI

Nie muszą koniecznie odbywać się przy pomocy broni. Można stosować różne zawody, np.

a) walka rękoma o równowagę

b) walka nogami o równowagę

c) wojna kogucia (skaczemy na jednej nodze, ręce założone z przodu lub z tyłu, staramy się, żeby przeciwnik stanął na dwóch nogach)

d) walka kózów (wypychamy się głowami z koła) (bez uderzenia - przyp. red.Z)

e) spychanie się z ławek (siadając okrakiem, nacieramy na przeciwnika - przyp. red.Z)

f) dmuchanie piórka (kto dłużej utrzyma piórko w powietrzu)

g) zdmuchwanie woreczka herbaty ze stołu (zuchy siedzą naprzeciw siebie przy stole i dmuchają z całej siły w kierunku woreczka herbaty ekspresowej (np.) Tea Bag. Kto zdmuchnie przeciwnikowi na kolana, wygrywa).

UWAGI!!!

Wszystkie gry, pojedynki, zawody i wyścigi powinny rozwijać w zuchach odwagę, dyscyplinę, zaradność i zręczność. Dzielwcyńki na równi z chłopcami biorą udział w grach, ponieważ nie tylko Rycerze ale i Księżniczki musiały bronić Ojczyzny przed wrogami! I były szkolone w sztuce rycerskiej.

Dziękujemy drużnie J. Nowackiej z Nowego Jorku za przesłany materiał o „Księżniczce i rycerzu”.

KRĄG RADY

WSZELKIE SPORY, WSZELKIE ZWADY,
ZŁAWIAMY W KRĘGU RADY ....

...ale czy tylko?

Czym jest tak naprawdę Krąg Rady, jaką pełni funkcję, czy jest to stały element zbiórki - czy też wynika z potrzeby chwili?

Aleksander Kamiński pisze:

W Kręgu Rady zuchy najczęściej „narradzają się”, słuchają gawęd, objaśnień, oddają składki itp.

W „Zuchowym ABC” -

Krąg Rady można by nazwać zuchowym parlamentem, gdyż nie to, że zasiadają w nim nie wybrani przedstawiciele, ale cała społeczność drużyny. I wszystkie zuchy mają w nim równe prawo do wypowiedzenia się do udziału w dyskusji, zgłaszania propozycji i ocen...

Odwiedzając różne drużyny zuchów zauważyłam (nie da się ukryć), że Krąg Rady nie funkcjonuje tak jak powinien, a często na pytanie - dlaczego nie było Kręgu Rady - druzynowa odpowiada - bo nie było takiej potrzeby.

Jednym ze stałych elementów każdej zbiórki jest Krąg Rady, i w zależności od obrzędowości drużyny może różnie wyglądać, przyjmować różne nazwy, np. *Rada Plemienia, Wiec Słowiański*.

Możemy mówić o Krągach Rady:

KRĄG RADY sytuacyjny (nazwijmy go tak dla odróżnienia), który wynika z potrzeby chwili, sytuacji, np. w trakcie zbiórki dochodzi do awantury między zuchami - i co wtedy? Właśnie - wówczas drużynowa daje sygnał Kręgu Rady, zuchy nie obrzędowo zbierają się w kręgu i zaczynają rozstrzygać spór, „radzić”.

Inna sytuacja: należy podjąć szybko jakąś ważną decyzję. Znow odwołujemy się do Kręgu Rady, np. należy podsumować i ocenić majsterkę, albo - zuchy udają

się na zwład: w Kręgu Rady decydujemy się o wyruszeniu na zwład, dokonujemy podziału zadań itd.

KRĄG RADY OBRZĘDOWY - stały element zbiórki odbywa się na końcu zbiórki. Związany z obrzędowością gromady - piosenki, sposób siedzenia, laska głosu, lista spraw itp. są dopasowane do zwyczaju przyjętego w gromadzie.

Kiedy prowadziłam 70 KDZ „Lesne Bractwo” Krąg Rady wyglądał tak:

> **OBRZĘDOWE ROZPOCZĘCIE KRĘGU RADY:** Na zwołanie „wszystkie spory, wszystkie zwady zalamiamy w Kręgu Rady”, zuchy gromadziły się w kręgu wokół świeczki (dla wyjaśnienia: świeca nie była zapalona na początku zbiórki). Prosiłam zucha (który czymś się wyróżnił podczas zbiórki) o zapalenie świeczki, po czym śpiewaliśmy piosenkę drużyny „W ciemnym lesie”, w czasie czego strażnik totemu przynosił totem do kręgu stojących zuchów. Aby podkreślić tajemniczość i powagę Kręgu, siadając śpiewaliśmy piosenką o ogniu (*Tajemniczy ogień*). Zuchy siadały w Kręgu ze skrzyżowanymi nogami i rękami na kolanach, bez prawa głosu - wypowiadać się mogła tylko ta osoba, która trzymała laskę głosu, zwaną u nas „mówiczką”.

> **PODSUMOWANIE ZBIÓRKI** - chodzi o to by jeszcze raz zwrócić uwagę na najważniejsze sprawy ze zbiórki, ewentualne wyjaśnienia, rozdanie zadań międzyzbiórkowych.

> **LISTA SPRAW**, która wisiała na tablicy drużyny - Sprawiedliwa Sowa (przyboczny odczytywał wszystkie sprawy zuchów, po czym każdą z nich wyjaśniał. Oprócz listy spraw zuchy

mogły zadawać pytania (np. kiedy najbliższa wycieczka).

> W Kregu Rady także podejmowaliśmy WAŻNE DECYZJE np. kto jest kronikarzem, komu należy przyznać sprawność, gdzie jedziemy na wycieczkę, itd.

> KRAG PRZYJAŹNI - pod koniec „obrad”, na słowa „Wiążemy krag przyjaźni” chwytamy się za ręce i po słowach „puszczam iskierek przyjaźni w krag, niechaj wróci do mych rąk”, następowo przekazywanie iskierek. Jeżeli któryś zuch chciał kogoś przeprosić, gdy uścisk drogi dochodził do niego, wypowiadał słowa „to co złe spał dobry ogień” i puszczał iskierek dalej. Duży plus: zuchy wychodziły ze zbiórką nie obrażone na siebie (jeżeli oczywiście zaistniała taka sytuacja). Po Kregu Przyjaźni następowo związanie kregu i pożegnanie „Słoneczkiem”.

Niekiedy Krag Rady przechodził w KRAG PARADY. Zuchy na znak drużynowej stają w kregu w lekkim rozkroku i skrzyżowanymi na piersiach rękami : szuk uroczyści. Zuchy w takim kregu mogą za drużynową powtarzać słowa przysięgi np. „Obiecuję na dziki głos puchacza że wielkiej tajemnicy zuchów nie zdradzę i strzec będę...” W takim kregu przyznaje się zuchom obrzędowo sprawności, przyjmuje nowych zuchów i t.d., lub obwieszcza uroczyste sprawy ważne.

Oczywiście w zależności od „potrzeb zbiórk”, Krag Rady jest mniej lub bardziej rozbudowany i trwa niekiedy do 10 minut. Dzięki Kregowi Rady zuchy uczą się szybko i sprawnie załatwiać sprawy, nie tracąc czasu na jalowe dyskusje, uczą się oceniać zarówno siebie jak i innych, np. swoją szóstkę (wywiązywanie się z zadań - poczucie sprawności), uczą się ładnej, poprawnej wymowy itd.

Inny charakter ma KOLONIJNY KRAG RADA. Nie będzie pisała o Kregach Rady.

odpowiedniku apelu harcerskiego, który odbywa się często przed południem, w czasie którego zuchy z reguły dostają zadania, czy omawiany jest plan dnia, porządek itp. Chodzi mi o coś innego.

Często się zdarza, że na koloniję jadą zuchy z kilku drużyn, wiadomo „zlepek” różnych obrzędowości. Jak w takiej sytuacji ma wyglądać Krag Rady? Czy może wystarczy tylko jeden wspólny kominek? Otóż jeden sposób sprawdził się na 51

Podczas mojej kolonii Krag Rady wyglądał tak: Każda drużyna miała swoją świeczkę, z którą chodziła na kominek wieczorny, na którego zakończenie wspólnie żegnaliśmy się piosenką „Niebo już pełne gwiazd, ukołysany świat...”, po czym szóstkowi z drużyn podchodzili do ognia i zapalali swoje świece, gdzie wraz z drużyną udawali się do swoich pokoi na Krag Rady druż.

— Na takim Kregu każda drużyna mogła porozmawiać o swoich sprawach, tutaj decydowano o przyznaniu sprawności, ocenianiu zuchy (punktacja) itd. Po załatwieniu wszystkich spraw zuchy wiązały krag i żegnały się „słoneczkiem”, po czym wraz z drużynowym kłękaly do wspólnej modlitwy. Po modlitwie przebierały się cichow piżamki i szły spać.

Była też przedkominkowa wersja takich Kregów Rady. Jeśli zuchy w ciągu dnia zachowywały się dobrze, to wolno im było zejść na kominek z zapaloną świecą. Jeśli nie zasłużyły... Ale ta wersja miała minusy: uzależnienie czasu Kregu Rady drużyny od wspólnego kominka oraz brak wspólnego wyciszenia i modlitwy.

Kończy się rok harcerski. Postawcie sobie pytanie: Jaki jest mój Krag Rady? Mam nadzieję, że dzieląc się z Wami swoimi doświadczeniami, pomogłam Wam zrozumieć ideę Kregu Rady.

Czuji

phm Agata Tatara

KOLONIA ZUCHOWA „RYTEL '92” dokończenie harmonogramu z nr 5

Data, temat	Najważniejsze spr. i wy	Najważniejsze zajęcia	Piosenki, sprawności
06.08 Czwart. Nasza wyspa 13	umiemy zbudować szafas wiemy kim był Robinson	DP-M- lądujemy na wyspie budujemy szafas PP od. -M - budowa szafasa, zagospodarujemy wyspę W - opowieść Robinsona	"Robinson" Sobieradek Lapigłna Majster M-robimy malkotę wyspy
07.08 Piątek Cały dzień na wyspie	umiemy poradzić sobie w trudnych sytuacjach umiemy zrobić sobie posiłek	DP-M- robimy nakrycia głowy, łuki, strzały, przygotowujemy posiłek PP- wielki, ćwiczenia przyrodnicze W- opowieści z wyspy	"Wesół i śmiały" M- galeria marynarza
Śladami Robinsona 14	znamy rośliny zielne i wiemy do czego służą		
08.08 sobota Obietnica Prawo rozbitka 15	porównanie prawa zucha i rozbitka Prawo Zucha	DP-GiC- prawo rozbitka gry i ćwiczenia PP-ZT- obrona skarbu wiek XVII - czy były wtedy zuchy? W - Obietnica	"To zuchy" bz
09.08 Niedziela Polowanie Wielka uczta 16	współzawodnictwo uczciwe samodzielność	DP- Msza Św. ślady zwierząt PP-ZT- polowanie wielka uczta DP - Msza Św. W- dzieje Piętaszka	"Dżungla" gra plansz.: polowanie, Konkurs na piosenkę kol. tekst
10.08 Poniedziałek Dzieci z wioski Spotkanie z Piętaszkiem 17	wszystkim z zuchem jest dobrze zorganizowanie zabaw dla dzieci	DP -Z- wyprawa w poszukiwaniu nowych przyjaciół PP-GiC- dla dzieci z wioski	Łamiągowa Mistrz gier i zabaw bz

1	2	3	4
11.08 Wtorek Budujemy tratwę 18	ćwiczenia sprawnościowe manualne organizacja i bezpieczeństwo pracy czystość i porządek przy pracy	DP-M-budowa tratw PP-ZT - wodowanie, konkurs tratw W - opowieści Robinsona W - bz	"Morze" Lepiłgłina Majster do wzyst DP-rosp. zwierz.] i ziół PP-Lepig.
12.08 Środa Wyprawa do Leby Tratwa po morzu 19	morze z bliska miejscowość letniskowa	DP/PP - wyprawa do Leby W - T - wymiana wrażeń powrót na morze	"Wycieczka" Etnograf
13.08 Czwartek Zmagania sportowe Wielkie manewry 20	współzawodnictwo umiemy przegrywać z honorem sprawiedliwa „walka”	DP/PP - zmagania sportow W - rozdanie nagród zmiana kolejności dni	"Zucha nic nie złamię Plekarz Mistrz...
14.08 Piątek Chrzest wilków morskich Spotkanie z Neptunem 21	umiemy sami sprawiedliwie ocenić swoje umiejętności	DP-Gic-sprawdzenie nabytych umiejętności PP - spotkanie z Neptunem, pasowanie na mata W - "Wiatr znów w żagle dmie"	Splówek Muzyk.
15.08 Sobota Cummy rzuć 22	nasze wspomnienia porządkowanie lasu bieg gwiazdkowy	DP-podjęcie decyzji o zdobyciu sprawności PP - bieg gwiazdkowy W - nadanie gwiazdek	bz
16.08 - niedziela - 23 dzień kolonii - porządkujemy kolonię (budynek, kuchania itp.) 17.08 - poniedziałek - 24 dzień kolonii - rano wyjazd 18.08 - wtorek - w 25 dniu przyjazd do Krakowa nad ranem			

W CO SIĘ BAWIĆ? proponują drużny Zwolakowskiej

Chcę być zdrowym
zuchem!

O REGULAMINIE ZDROWIA NA KOLONII

Można, a także, przepisać skądś taki regulamin, powiesić - i sprawa z głowy! Można jednak zadbać, żeby zuchy s a m e opracowały taki regulamin, s a m e, choć z pomocą kadry. Wtedy możemy być pewne, że będą go znali i przestrzegali. Co w nim ma być? Najlepiej ustalenia (nie wskazania) w grupach:

1. Powietrze, słońce, woda.
2. Czystość
3. Ruch i sen.

Dochodząc wspólnie z zuchami do pewnych (kadra z góry przygotowuje zadania w punktach) ustaleń, pozwólmy je zuchom określić po swojemu, opatrzyć rysunkami, może piktogramami, które potem pojawią się na ramowym planie dnia, a także w różnych miejscach „wioski kolonijnej”, czy „dworu leniej radości”, czy jeszcze innej nazwy miejscem pobytu.

Chociaż za zdrowie zuchów na kolonii odpowiada kadra, to jednak musimy nauczyć zuchy odpowiedzialności za swoje zdrowie, a także samarytańskiej opieki nad innymi, zwłaszcza, „chuderlawymi”, anemicznymi, tych „o słabych płuchach” itd. współkolonistach.

MOTYLE

Każda szóstka dostaje jednakową ilość motyli jednej barwy (wycięte szablon). Daje się trzy minuty czasu, aby wszystkie zuchy jednocześnie ukryły swe motyle. Na znak drużynowej zuchy rozpoczyna ją poszukiwania motyli o barwach innych szóstek. Na nowy sygnał każda szóstka zbiera własne motyle, które nie zostały znalezione przez inne gromadki.

Za znalezionego motylka o barwie innej szóstki otrzymuje się jeden punkt, za każdy nieodszukany własnej gromadki - dwa punkty. Po zestawieniu punktów każdej szóstki okaże się, kto zwyciężył.

OKRETY

Na „wyspie” - na końcu boiska - stoi „latarnia morska”. Latarnikiem jest drużynowa. Co pewien czas daje sygnały „ding-dong”. Dwa zuchy są plynącymi okrętami. Między okrętami a wyspą rozstawione są inne zuchy wyobrażające fale, które wydają dźwięki „sz-sz”. Okrety płyną nocą, wśród mgły (Zuchy mają oczy zasłonięte). Który okręt dotrze pierwszy do wyspy, nie dotykając fal - wygrywa.

SZARADA

Jedna z dziewcząt wychodzi, pozostałe obierają jakiś wyraz np. królówicz. Dzielić się na grupy z podziałem wyrazu na sylaby. Gdy wróci nieobecna, na dany znak jednocześnie wypowiadają obraną poprzednio sylabę. Należy rozpoznać sylaby i odgadnąć wyraz.

Zamiast jednego zucha zgadywać mogą delegatki szóstek. Pierwsza, która odgadnie - zdobywa punkt dla szóstki.

(„Zuchowe Cry” Jadwigi
Zwolakowskiej - W-wa 1939)

Adf

Wzajemnie i wobec każdego z osobna wiadomym się czyni,
iż w dniach 3 - 5 września 1993 odbędzie się

ZŁOT ZUCHMISTRZOWSKI

czyli wielkie spotkanie drużynowych i przyboocznych
gromad zuchowych

DANE ORGANIZACYJNE:

- @ Organizatorzy - Referat Zuchowy Małopolskiej Chorągwi Harcerki
- Wydział Zuchowy Małopolskiej Chorągwi Harcerzy
- @ Termin - 3 - 5 września 1993
- @ Miejsce - okolice Krakowa (dokładną miejscowość podamy)
- @ Udział w Zlocie biorą drużynowi i przyboocznicy gromad zuchowych (obu organizacji) oraz przedstawiciele Chorągwi odpowiedzialni za pracę drużyn zuchowych
- @ Planowani Komendanci podobozów
- p.wd Izabela Lankosz
- p.hm Michał Sternicki
- @ Zgłoszenia udziału w Zlocie należy przesłać najpóźniej do 15 sierpnia 1993 na adres:

ZHR
Referat Zuchowy
Małopolska Chorągiew Harcerki
Kraków, ul. Westerplatte 12/5

ORGANIZUJĄC ZŁOT ZUCHMISTRZOWSKI CHCEMY m. in.:

HARCERSKO:

- * Zuchmistrz(yni) to także dobry harcerz(ka)
- * Prawdziwy biwak - zlot harcerski
- * Możliwość realizacji prób na stopnie i sprawności

ZUCHOWO:

- * Gwiazdki i sprawności zuchowe jakie obowiązują i jak je realizować
- * Książka pracy gromady
- * Logitymacja zucha
- * Akademia Zuchmistrzowska - plan pracy na najbliższy rok

Bardzo zależy nam na udziale w Zlocie wszystkich zuchmistrzów(yni) - tych, którzy są od lat i tych, którzy dopiero wkraczają w „świat zuchów”.

Dokładna informacja o Zlocie ukaże się już w najbliższej „Zuchmistrzynie” oraz zaproszeniach

Czekamy
Czu!
Organizatorzy

KALENDARZ ZUCHMISTRZOWSKI BYŁO, ŻYJE W PAMIĘCI

PAMIĘĆ

Takim krojem pisma podane ważne daty historyczne
Takim krojem pisma odnotowano wydarzenia nieobojętne
Tak wynotowano informacje programowe

czerwiec

- 1 Międzynarodowy Dzień Dziecka
1975 - Reaktywowano Wydział Zuchów w GK ZHP i w KChor. ZHP
1981 - W ZHP przywrócono namiestnictwa zuchowe i namiestników zamiast referatów i kierowników referatów.
- 5 Międzynarodowy Dzień Środowiska Naturalnego.
- 6 1944 - Początek operacji „Overlord”, lądowanie wojsk alianckich w Normandii (otwarcie Drugiego Frontu)
- 7 1947 - NRH ZHP uchwała Prawo i Przyrzeczenie przywracając Służbę Bogu.
- 9 1921 - Rozkazem Naczelnictwa ZHP L. 13 wprowadzono ujednolicony regulamin oznak harcerskich.
- 17 1989 - Powołano komisję likwidacyjną Ruchu Harcerskiego Rzeczypospolitej. W tym samym dniu podjętą jawną działalność Związek Harcerstwa Polskiego - rok założenia 1918.
- 23 Dzień Ojca (Dzień Taty)
- 24 Święto Kupali, sobótki, noc świętojańska (z 23 - 24)
- 25 1949 - Rozkazem Naczelnictwa ZHP wprowadzono dla wszystkich zuchów jednolitą odznakę słoneczka w trójce (odstąpiono od „wilczka” obowiązującego dotąd w ruchu męskim)
1977 - Zmarła Lady Olave Baden-Powell.
- 30 1985 - II Ogólnopolski Zlot Kręgów Instruktorów Zuchowych - Walcz '85.

W borze ciemnym paproć kwitnie w świętojańską noc...
Kto kwiat zerwie, będzie szczęśliw, bo zdołać nie moc,
Moc do walki z życia łosem, cały ogrom sił.
Kto kwiat zerwie, ten przez życie będzie radość pił
„SKAUT” Nr 6-7 1926 r.

O diamencie i pielgrzymie

Na skraju wioski stanął zmęczony pątnik. Akurat namyślał się, którą chatę wybrać na nocleg, gdy podbiegł do niego jakiś zdyszany wieśniak, krzyząc już w daleka:

-- Kamień, kamień... daj mi ten kosztowny kamień!

-- Jaki kamień? -- zapytał pielgrzym.

-- W nocy miałem sen -- odpowiedział chłop -- w którym anioł powiadomił mnie, że o zmroku na skraju wioski spotkam pątnika, który mi ofiaruje kosztowny kamień, dzięki któremu będę bogaty do końca życia.

Pielgrzym pogrzebał w swoim tobołku i wyciągnął po chwili kamień. -- Prawdopodobnie anioł miał na myśli ten kamień -- powiedział spokojnie pątnik podając kamień wieśniakowi -- znalazłem go przed paroma dniami na leśnej drodze; naturalnie możesz go sobie zatrzymać.

Chłop oglądał z nabożeństwem zdobyty kamień. To był diament. Prawdopodobnie największy diament świata, bo był prawie tak duży jak pięść.

Wieśniak podziękował o odszedł. Całą noc przewracał się z boku na bok, bo nie mógł z wrażenia zasnąć. Skoro świt chłop udał się do pątnika, zbudził go ze snu i prosił usilnie:

-- Daj mi to bogactwo, które ci pozwoliło oddać ten diament tak lekkim sercem!

*(Kazimierz Wójtowicz: „Alikwoty”
TUM Wrocław 1993)*

**Skład redakcji: hm Wiesława Stojek, HR, hm Urszula Kret, wędz.
hm Ludwik Tarnowski, HO**

Adres redakcji: Kraków, ul. Westerplatte 12/5

cena egzempl. 2.500 zł

DO UŻYTKU WEWNĄTRZORGANIZACYJNEGO

**archiwum
harcerskie.pl**